

MYSTERIET OM DEN BLÅ SANGBOG

MYSTERIET OM DEN BLÅ SANGBOG

Den blå Sangbog er blevet stjålet! Den er afgørende for mindretallets eksistens. De er derfor klar til at gøre alt for at få den tilbage.

Det er jeres opgave at hjælpe chefredaktør Jessen fra *Flensborg Avis* med at løse mysteriet og svare rigtigt på så mange spørgsmål som muligt.

Gruppen med flest points vinder.

Introduktion

Året er 1902. I Flensborg er de dansksindedes kamp for at bevare retten til at mødes, tale det danske sprog og gøre brug af danske traditioner stærk og besværlig. De tyske myndigheder gør, hvad de kan for at genere og opløse møder, hvor danskerne er samlet for at synge og hygge sig med det store kaffebord.

I Nørregade mødtes man hos familien Johannsen. Familien har lavet den ene stue om til en slags forsamlingshus med et langt bord, hvor alle kan sidde. Så bliver der serveret kage og kaffe, og de blå sangbøger kommer frem.

Desværre er der en del sange i sangbogen, som tyskerne ikke bryder sig om, og som de derfor ikke må synge. Fx må de ikke synge den danske nationalsang "*Der er et yndigt land*".

Nogle gange synger de alligevel sangene, men for et par uger siden gik det galt. De var lige kommet i gang med tredje vers af "*Det hæver så nyligen regnet*", da tre gendarmer med pikkelhuer kom stormende ind. De råbte og skreg, og de tog alle de sangbøger, de kunne få fat i, med ud i regnvejret. Hurtigt var de totalt gennemblødte og stort set ubrugelige.

En sangbog havde gemt sig under et kagefad. Det var heldigt. Når en kunne synge for, kunne de voksne de fleste sange udenad.

Persongalleri

Chefredaktør Jessen fra *Flensborg Avis* – udviser tydeligt modstand imod det tyske styre i avisen.

Jessen er virkelig dygtig til sit arbejde, men han har brug for hjælp til at holde styr på alles forklaringer og diverse spor for at kunne løse mysteriet. Dette er jeres opgave!

I Nørregade møder man følgende:

Familien Eskildsen:

- Far – Misundelig
- Mor – Født ind i en tysksindet familie
- Hanne – 14 år og elsker at sladre med Kristine
- Jens – 12 år og en rigtig ballademager

Familien Lorenzen:

- Far – Synger altid for og meget højt
- Mor – Har altid meget at gøre
- Kristine – 15 år og slyngveninder med Hanne
- Peter – 12 år og spiller meget kuglespil

Familien Storm:

- Hr. og fru Storm – Oles forældre.
De er i øjeblikket på tur.
- Ole – 12 år og glad for kage samt krigshistorier

Familien Johannsen:

- Hr. Johannsen – Virkelig dansksindet
- Fru Johannsen – Har dårlige bageevner
- Pernille – Ung pige i huset hos familien Johannsen.
Hun er oprindeligt fra København

Familien Schrøder:

- Hr. Schrøder – Købmand
- Fru Schrøder – Fantastisk til at bage kage
- Henrik – Ung mand i lære hos købmand Schrøder
- Gendarm Müller – En slags politibetjent og
i den grad tysksindet

Mysteriet begynder

Men en dag går det galt. Det er tirsdag aften, og folk myldrer ind hos familien Johannsen. Fru Johannsen og Pernille bærer kaffe og kagefadene ind. Peter og Jens har været ovre i Schrøders købmandsbutik for at hente sodavand.

Da alle sidder ved bordet, åbner hr. Johannsen kommodeskuffen for at tage den blå Sangbog op. Men skuffen er tom. Først bliver der helt stille. Så begynder alle at snakke i munden på hinanden.

Hvor er sangbogen blevet af? Hvad skal de gøre, nu den sidste sangbog er væk?

Chefredaktør Jessen melder sig til at stå i spidsen for en nærmere undersøgelse.

Han kikker på alle rundt om bordet og spørger, om nogen kender til den forsvundne sangbog. Alle ryster på hovedet.

“Jamen så må jeg jo grave lidt dybere”, siger chefredaktør Jessen.

Det er jeres opgave at hjælpe chefredaktøren med at komme til bunds i mysteriet!

- I gruppen skal I løbende afhøre fem personer. I vælger en ny – hver runde.
- I afhører en person ad gangen. I får udleveret et kort med personens forklaring.
- Efter hvert “forhør” skal I komme med jeres bud på, om personen taler sandt eller ej.
- Efter hver afhøring vil der komme en opgave, som I skal løse. Korrekt løsning af opgaven giver point. Løsningerne vil måske give jer ledetråde, der muligvis kan hjælpe jer videre i opklaringen af den forsvundne sangbog.

Men først! Hvad tror I, der er sket? Når I er kommet med et bud, må I gå i gang!

Skriv jeres tanker ned her:

I skal nu vælge jeres første mistænkte:

Ræk hånden op, så får I udleveret den afhøring, som I gerne vil høre først.

Familien Eskildsen: far, mor, Hanne (14 år) og Jens (12 år)

Familien Lorenzen: far, mor, Kristine (15 år) og Peter (12 år)

Ole Storm (12 år)

Hr. og fru Johannsen

Hr. og fru Schrøder – fra købmandsbutikken

Henrik – ung mand i lære hos købmand Schrøder

Pernille – ung pige i huset hos familien Johannsen

Gendarm Müller

Læs afhøringen godt igennem

Skriv jeres tanker og ideer ned, så I altid kan gå tilbage og læse dem igen.

I kan også skrive, hvis der er noget i de mistænktes svar, som I finder
MISTÆNKELIGT!

Den mistænkte siger, at...

Når I mener, at I er færdige med afhøringen, må I gå videre til opgaven. Det er vigtigt, at I ikke vender papiret om, før I har svaret på opgaven og er klar til at gå videre.

I må ikke snyde!

OPGAVE 1:

Rod i begreber og begivenheder

I skolen bliver eleverne ikke undervist i den danske historie eller grænse-landets skæbne. Det er nemlig forbudt. Der er derimod et fokus på blandt andet det tyske militærs suveræne sejr. Det er derfor i sådanne dansksindede forsamlinger godt at blive mindet om, hvorfor kampen er så betydningsfuld og hård at føre.

Måske I kan hjælpe med at finde de glemte begivenheder og begreber?

For at løse opgaven og få point, skal I finde ordene nedenunder i kassen. Marker dem.

Grundloven • 1864 • Treårskrigen • Fredsaftale • Fjender • Borgerkrig • Dansksindet • Sønderjylland • Köller • Helstaten

9	A	Q	R	W	Y	K	B	T	D	A	U	L	1	8	6	4	C
3	G	R	U	N	D	L	O	V	E	N	M	T	V	H	M	J	T
F	V	H	J	O	E	Z	X	A	F	G	A	R	J	1	A	S	F
G	P	F	R	E	D	S	A	F	T	A	L	E	M	E	Y	G	K
D	A	J	I	K	B	Å	R	S	S	E	V	Å	C	O	S	K	L
S	H	E	K	F	Ø	R	E	F	H	O	R	R	F	V	H	A	Ø
F	5	N	O	A	D	G	D	A	N	S	K	S	I	N	D	E	T
G	1	D	F	W	F	3	Y	R	I	A	D	K	Z	I	S	S	E
N	O	E	L	Y	U	K	T	G	C	V	F	R	E	Q	U	K	B
P	D	R	X	B	O	R	G	E	R	K	R	I	G	R	4	Ö	H
Q	Y	L	J	A	S	L	G	P	S	Æ	O	G	H	X	R	L	L
V	T	E	Z	U	7	F	O	D	1	J	Q	E	Y	A	S	L	A
I	S	Ø	N	D	E	R	J	Y	L	L	A	N	D	T	F	E	K
S	N	1	8	F	K	V	D	R	E	W	Q	G	P	U	O	R	I
R	F	D	S	G	H	E	L	S	T	A	T	E	N	A	P	I	H

Når I tror, at I har løst opgaven korrekt, må I vende papiret.

LØSNING TIL OPGAVE 1:

Rod i begreber og begivenheder

Godt gået!

I har hjulpet familierne på Nørregade med at huske på, hvorfor de egentlig mødes omkring kaffebordet og synger fra den blå Sangbog.

I får et point for hvert ord, som I har kunnet finde i kassen. I kan altså få helt op til 10 point i denne opgave.

9	A	Q	R	W	Y	K	B	T	D	A	U	L	1	8	6	4	C
3	G	R	U	N	D	L	O	V	E	N	M	T	V	H	M	J	T
F	V	H	J	O	E	Z	X	A	F	G	A	R	J	1	A	S	F
G	P	F	R	E	D	S	A	F	T	A	L	E	M	E	Y	G	K
D	A	J	I	K	B	Å	R	S	S	E	V	Å	C	O	S	K	L
S	H	E	K	F	Ø	R	E	F	H	O	R	R	F	V	H	A	Ø
F	5	N	O	A	D	G	D	A	N	S	K	S	I	N	D	E	T
G	1	D	F	W	F	3	Y	R	I	A	D	K	Z	I	S	S	E
N	O	E	L	Y	U	K	T	G	C	V	F	R	E	Q	U	K	B
P	D	R	X	B	O	R	G	E	R	K	R	I	G	R	4	Ö	H
Q	Y	L	J	A	S	L	G	P	S	Æ	O	G	H	X	R	L	L
V	T	E	Z	U	7	F	O	D	1	J	Q	E	Y	A	S	L	A
I	S	Ø	N	D	E	R	J	Y	L	L	A	N	D	T	F	E	K
S	N	1	8	F	K	V	D	R	E	W	Q	G	P	U	O	R	I
R	F	D	S	G	H	E	L	S	T	A	T	E	N	A	P	I	H

Husk at skrive jeres point ind – så er det nemmere at tælle sammen til allersidst!

Antal point (0-10):

På næste side er der en ordforklaring.

Dette er nogle rigtig svære ord, begivenheder og begreber, men de er meget vigtige at huske på for at forstå konflikterne og de dansksindedes kamp.

Helstaten: Siden middelalderen havde den danske konge haft magt over hertugdømmerne Slesvig og Holsten. Tilsammen udgjorde disse hertugdømmer og Kongeriget Danmark det, der også blev kaldt Helstaten.

Fjender: I 1830'erne og frem begynder det at være vigtigt for folk omkring grænsen at vælge, om de er danske eller tyske. Der opstår stor fjendtlighed. Særligt i Slesvig er folk uenige.

Grundloven: Grundloven underskrives i 1849, og enevælden afskaffes. Nu får en del af den danske befolkning lov til at stemme om, hvem der skal bestemme. Grundloven gælder dog ikke i Slesvig.

Treårskrigen: Borgerkrig fra 1848-50. Krigen starter i Slesvig og Holsten, hvor nogle borgere ønsker at løsrive disse områder fra Kongeriget Danmark.

Borgerkrig: En konflikt i et land hvor forskellige grupper bekriger hinanden.

1864: Krigen i 1864 handlede om, hvorvidt Slesvig og Holsten skulle høre til Danmark. Danmark taber, og helstaten går under.

Fredsftale: Efter krigen i 1864, hvor Danmark taber stort, kommer Wienerfreden. Her underskrives fredsftalen, og Danmark må afstå flere landområder til Det tyske Forbund. Kongeåen bliver den nye dansk-tyske grænse, og Slesvig er ikke længere dansk.

Dansksindet: De dansksindede føler, at de stadigvæk hører til Danmark, selvom de ikke længere bor i landet, fordi grænsen er blevet rykket. De bor nu i Det tyske Forbund. De prøver dog at holde fast i deres danskhed ved fx at tale dansk og holde kaffebord og synge med sangbogen.

Sønderjylland: I 1895 bliver ordet 'Sønderjylland' forbudt. Det blev inden da ofte brugt af de dansksindede om landsdeles navn (for Slesvig). De dansksindede kunne nu blive fængslet for at bruge det.

Köller: Efternavnet på Slesvig-Holstens overpræsident. Ernst Matthias von Köller brugte hård magt for at holde styr på de dansksindede. Fx mistede folk deres stemmeret eller blev udvist.

Der har altså været mange konflikter i grænseområdet.

Det er der stadigvæk i 1902, hvor vi nu befinder os ved kaffebordet på Nørregade.

Gå til næste side!

I skal nu vælge jeres anden mistænkte:

Familien Eskildsen: far, mor, Hanne (14 år) og Jens (12 år)

Familien Lorenzen: far, mor, Kristine (15 år) og Peter (12 år)

Ole Storm (12 år)

Hr. og fru Johannsen

Hr. og fru Schrøder – fra købmandsbutikken

Henrik – ung mand i lære hos købmand Schrøder

Pernille – ung pige i huset hos familien Johannsen

Gendarm Müller

Læs afhøringen godt igennem !

Skriv jeres tanker og ideer ned.

Den mistænkte siger, at...

Når I mener, at I er færdige med afhøringen, må I gå videre til opgaven.

OPGAVE 2:

Færdiggør sangteksten

I et forsøg på at få alle i godt humør igen, bliver deltagerne enige om at prøve at synge den danske nationalsang "*Der er et yndigt land*".

Men allerede i første linje går de i stå. Hvordan er det nu, at sangen lyder?

Øv altså. Deltagerne bliver endnu en gang triste og siger, at det også er for dårligt, at eleverne i skolen ikke længere bliver undervist i dansk – det er jo blevet forbudt af tyskerne. Det er derfor svært for de fleste af deltagerne rundt om kaffebordet overhovedet at huske sangteksterne.

Det er også derfor, at sangbogen er så vigtig for dem – og må findes!

Måske I kan hjælpe?

Færdiggør nedenstående uddrag af sangteksten til "*Der er et yndigt land*".

En streg = et manglende ord på linjen.

Der er et _ _ _ _ _ ,

_ _ _ _ _

//: nær saltens østerstrand; ://

det bugter sig i _ _ _ _ _ , _ _ _ _ _ ,

det hedder gamle Danmark,

//: og det er _ _ _ _ _ . ://

HUSK. Vend først papiret, når I tror, at I har løst opgaven korrekt.

LØSNING TIL OPGAVE 2:

Færdiggør sangteksten

Hvis I har fundet frem til nedenstående tekst, har I løst opgaven og fået point.

I får et point for hver af de fire linjer, som I har løst korrekt. I kan altså få op til fire point i denne opgave. Alle ord på linjen skal være korrekte!

*Der er et yndigt land,
det står med brede bøge
//: nær salten østerstrand; ://
det bugter sig i bakke, dal,
det hedder gamle Danmark,
//: og det er Frejas sal. ://*

Familierne kan nu synge den danske nationalsang sammen.

Det hjælper en lille smule på det hele. Hvor er det bare en smuk sang om Danmark!

Men de mangler stadigvæk den blå Sangbog, så chefredaktør Jessen må hellere udspørge nogle flere.

HUSK! Skriv jeres antal point ind. I kan få op til fire point for denne opgave.

Antal point (0-4):

I skal nu vælge jeres tredje mistænkte:

Ræk hånden op, så får I udleveret den afhøring, som I gerne vil høre først.

Familien Eskildsen: far, mor, Hanne (14 år) og Jens (12 år)

Familien Lorenzen: far, mor, Kristine (15 år) og Peter (12 år)

Ole Storm (12 år)

Hr. og fru Johannsen

Hr. og fru Schrøder – fra købmandsbutikken

Henrik – ung mand i lære hos købmand Schrøder

Pernille – ung pige i huset hos familien Johannsen

Gendarm Müller

Læs afhøringen godt igennem !

Skriv jeres tanker og ideer ned.

Den mistænkte siger, at...

Når I mener, at I er færdige med afhøringen, må I gå videre til opgaven på næste side.

OPGAVE 3:

Sønderjysk kaffebord

Som det er blevet understreget flere gange i denne fortælling, så har kaffebordet stor betydning for de dansksindede og deres kamp.

Kaffebordet var noget, som de dansksindede kunne samles om.

Kaffebordet gav også mulighed for at vise, hvor dygtig man var til at bage kage. Derfor var der tit en konkurrence mellem kvinderne om at bage den allerbedste kage.

Men hvor mange kager skal der være på et traditionelt sønderjysk kaffebord?

Sæt en ring om svaret. Rigtigt svar giver et point.

- a. 15 kager
- b. 21 kager
- c. 19 kager

Det er også muligt at få ekstrapoint i denne opgave.

Dette får I, hvis I kan gætte, hvilke tre kategorier, kagerne bør være fordelt efter.

Skal det være:

- a. Bløde, tørre og hårde
- b. Hårde, runde, tørre
- c. Tørre, bløde, cremet

Når I tror, at I har svaret korrekt på opgaven, må I vende papiret.

LØSNING TIL OPGAVE 3:

Sønderjysk kaffebord

Hvis I har svaret b. 21 kager, så får I et point.

Hvis I også har svaret, at kagerne skal være fordelt på henholdsvis a. 'bløde, tørre og hårde', får I et ekstra point.

Der er ikke altid 21 kager på bordet, men der bliver i den grad holdt øje med antallet, som værtinden sætter på bordet – både dengang og nu.

Det er også vigtigt, at gæsterne tager noget af hver kage på deres tallerken. Alt skal der smages på.

Det vigtigste er dog, at der står en masse forskellige lækkerier på bordet, og at der derfor er en blanding af både 'bløde, tørre og hårde' kager, som gæsterne kan vælge imellem.

Vigtigt! HUSK!

Antal point (0-2):

I skal nu vælge jeres fjerde mistænkte:

Familien Eskildsen: far, mor, Hanne (14 år) og Jens (12 år)

Familien Lorenzen: far, mor, Kristine (15 år) og Peter (12 år)

Ole Storm (12 år)

Hr. og fru Johannsen

Hr. og fru Schrøder – fra købmandsbutikken

Henrik – ung mand i lære hos købmand Schrøder

Pernille – ung pige i huset hos familien Johannsen

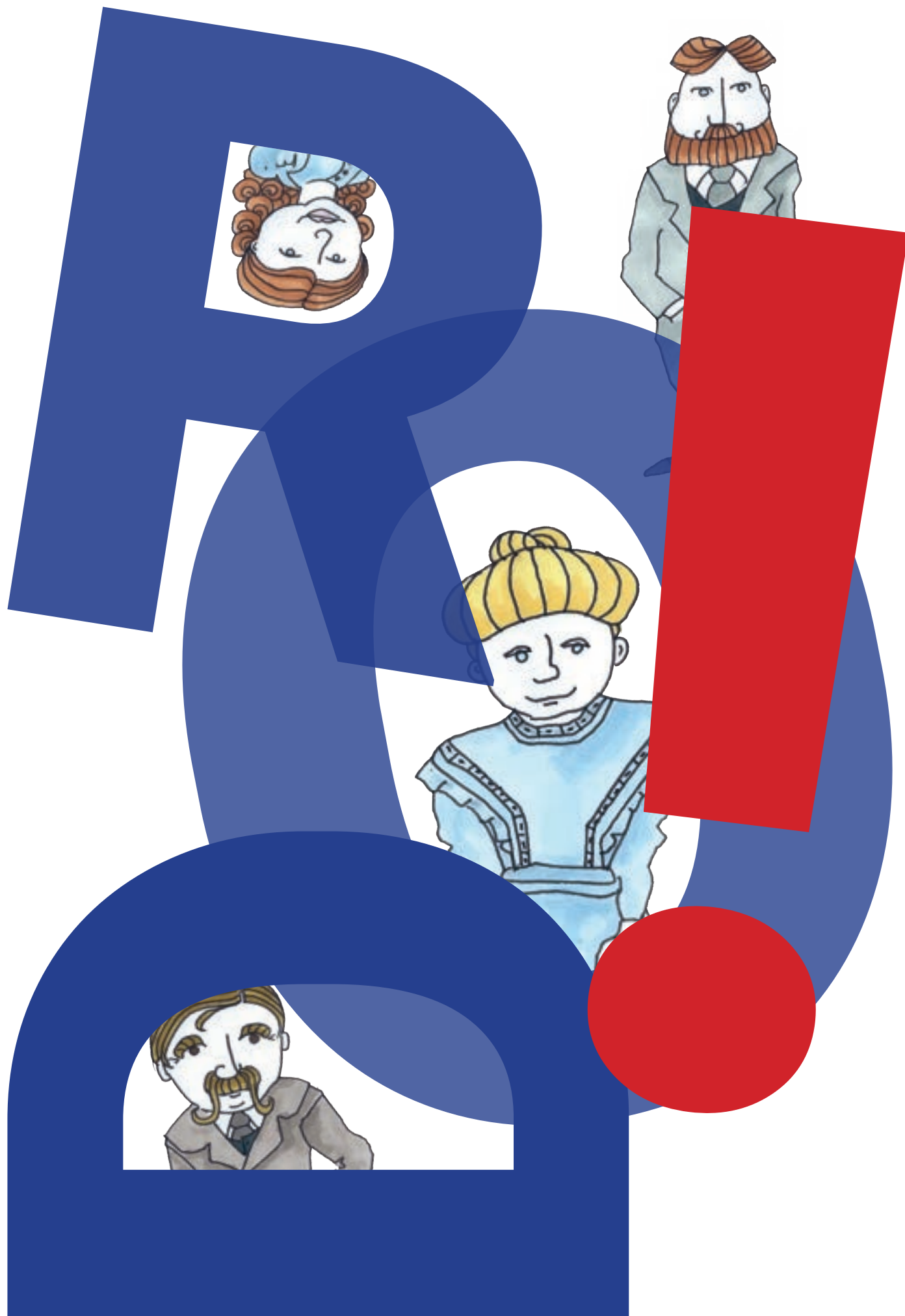
Gendarm Müller

Læs afhøringen godt igennem !

Skriv jeres tanker og ideer ned.

Den mistænkte siger, at...

Når I mener, at I er færdige med afhøringen, må I gå videre til opgaven.

OPGAVE 4:

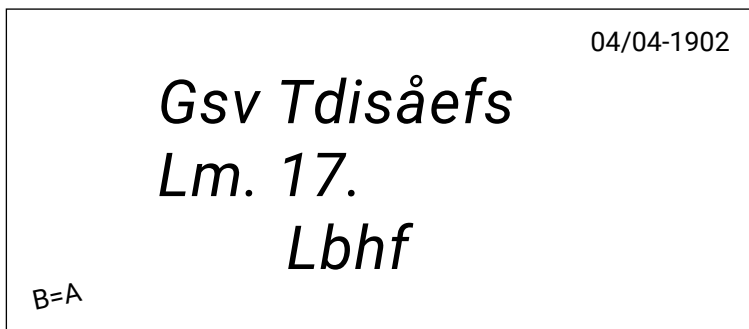
Rod i bogstaverne

På jagt efter spor finder chefredaktør Jessen et stykke papir med en dato på og en masse bogstaver i en mærkelig rækkefølge.

Det ligner et kodesprog. Mon dette har noget med den forsvundne sangbog at gøre? Det er chefredaktør Jessen sikker på!

Efter en grundig undersøgelse af papiret finder han et muligt hint, der kan hjælpe med at tyde kodesproget. I hjørnet står der nemlig med småt $B=A$.

Kan I hjælpe chefredaktør Jessen med at tyde den underlige sætning?

Chefredaktør Jessen vil også gerne finde ud af, hvem der har skrevet sedlen. Han beder tre personer, som på et tidspunkt har været inde i huset, om at skrive deres navn ned.

Kan I gætte, hvem der har skrevet sedlen? Sæt ring om svaret.

1. *Hanne Eskildsen*
2. *Pernille*
3. *Fru Johansen*

Når I tror, at I har løst opgaverne, må I vende papiret.

LØSNING TIL OPGAVE 4:

Rod i bogstaverne

Hvis I har fundet frem til sætningen “Fru Schrøder Kl. 17. Kage”, så får I et point.

04/04-1902 <i>Fru Schrøder</i> <i>Kl. 17.</i> <i>Kage</i> B=A
--

Chefredaktør Jessens undersøgelse af skriften viser også, at det er fru Johannsen, der har skrevet sedlen.

Chefredaktør Jessen udspørger igen fru Johannsen, der nu fortæller, at hun har købt sin kage af fru Schrøder. Fru Johannsen ville nemlig gerne for en gangs skyld have en lækker kage med, så folk endelig ville rose hendes bageevner.

Fru Johannsen: *“Jeg var ude at hente den et par timer inden kaffebordet, så på det tidspunkt var der ingen personer i stuen. Pernille var nemlig i fuld gang med at brygge kaffe, pudse fade og gøre klar i køkkenet”.*

Chefredaktør Jessen udbryder, *“Mon ikke den blå Sangbog blev taget der!”.*

Fru Johannsen fortæller, at hun fik fru Schrøder til at love, at hun ikke ville sige det til nogen. Fru Johannsen så også en lav skikkelse på sin vej tilbage til huset. Hun skulle til at bede personen om også at holde på hendes hemmelighed, men den løb for hurtigt væk.

Fru Johannsen: *“Personen løb faktisk så hurtigt væk, at personen slet ikke opdagede, at den tabte noget skinnende fra dens lomme. Men altså, mere ved jeg ikke. Jeg havde jo en kage i hånden, som skulle gemmes væk med det samme! Åhhh, hvor er det pinligt det her”.*

Løste I begge opgaver korrekt? Hver rigtig opgave giver et point.

Antal point (0-2):

I skal nu vælge jeres femte og sidste mistænkte:

Familien Eskildsen: far, mor, Hanne (14 år) og Jens (12 år)

Familien Lorenzen: far, mor, Kristine (15 år) og Peter (12 år)

Ole Storm (12 år)

Hr. og fru Johannsen

Hr. og fru Schrøder – fra købmandsbutikken

Henrik – ung mand i lære hos købmand Schrøder

Pernille – ung pige i huset hos familien Johannsen

Gendarm Müller

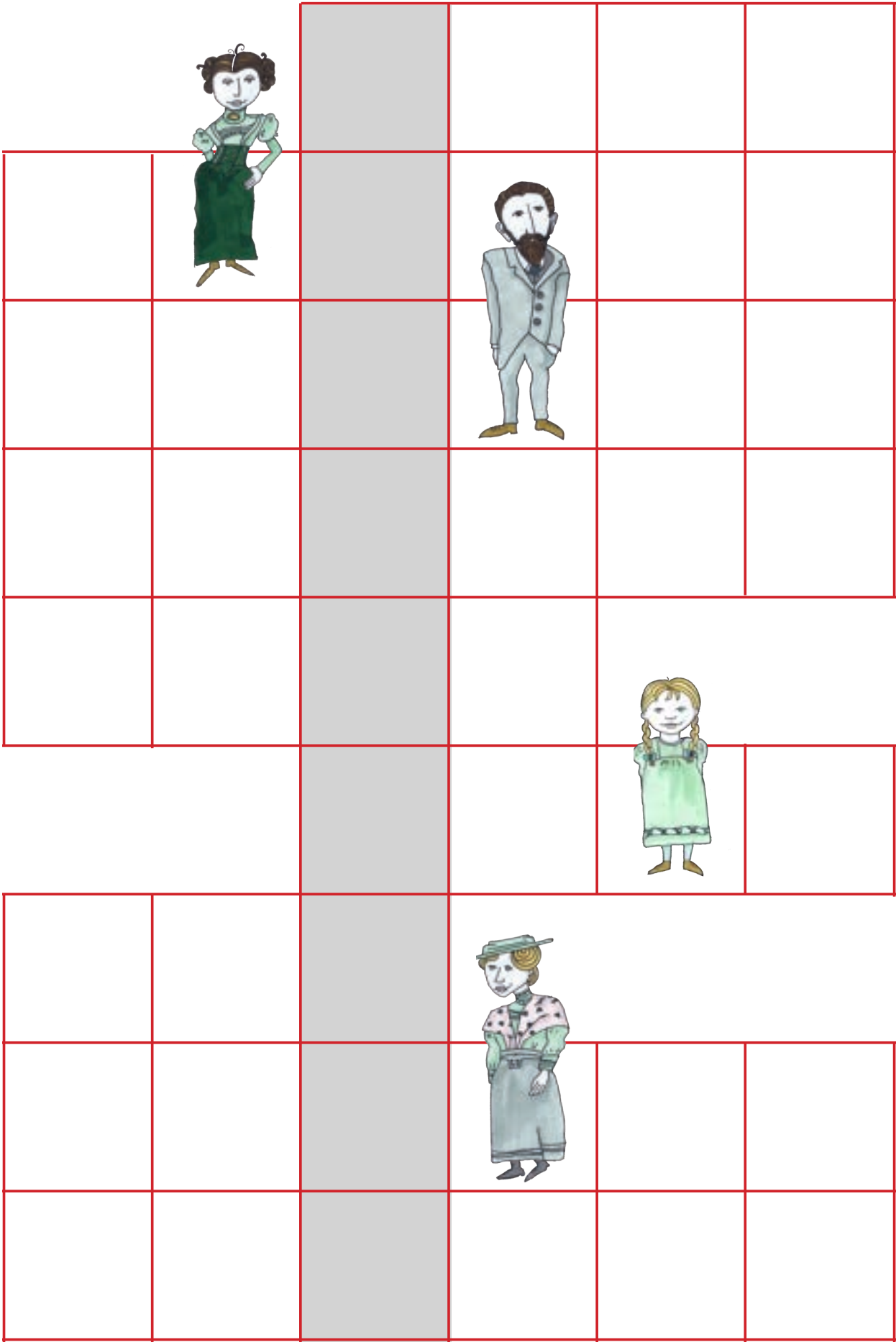
Læs afhøringen godt igennem !

Skriv jeres tanker og ideer ned.

Den mistænkte siger, at...

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Når I mener, at I er færdige med afhøringen, må I gå videre til den sidste opgave.

Løs skemaet

For at finde ud af, hvad chefredaktør Jessen har fået øje på, skal nedenstående opgave løses ved at indsætte følgende ord vandret i skemaet:

A crossword puzzle grid with a central vertical grey bar. The grid contains the following letters in red:

- Row 1: M
- Row 2: A
- Row 3: T
- Row 4: T
- Row 5: F
- Row 6: O
- Row 7: N
- Row 8: L
- Row 9: S

Når I tror, at I har løst opgaven, må I vende papiret.

Løs skemaet

							G	E	N	D	A	R	M				
		N	A	T	I	O	N	A	L	I	S	M	E				
			P	R	O	V	O	K	A	T	I	O	N				
F	O	R	T	Y	S	K	N	I	N	G	S	P	R	O	C	E	S
					K	O	N	F	L	I	K	T					
									U	R	O	M	A	G	E	R	
		S	I	N	D	E	L	A	G								
							K	Ö	L	L	E	R					
						S	A	M	M	E	N	H	O	L	D		

Mysteriet afsluttes

I har nu gennemført alle opgaverne og afhørt jeres fem valgte mistænkte.

I har virkelig været en kæmpestor hjælp for chefredaktør Jessen!

I skal nu tælle alle jeres point sammen fra opgaverne.

Skriv antallet i boksen nedenunder:

Jessen tror, at han har løst mysteriet om den forsvundne sangbog, men han vil rigtig gerne høre jer ad inden den store afsløring.

I skal nu komme med jeres endelige bud på, hvem der mon har taget den blå Sangbog

Hvem?

Hvilke spor peger på denne person?

Hvorfor har personen mon taget den blå Sangbog?

Klokken er blevet mange. Chefredaktør Jessen beder nu alle samle sig igen i stuen hos familien Johannsen i Nørregade. På bordet står der stadigvæk en masse kage, og kaffen er kold. Der er ingen, der siger noget...

Chefredaktør Jessen: *“Op med humøret alle sammen. Jeg har løst mysteriet om den forsvundne blå sangbog!”*

